

صفحه 174 از 178	استانداردهای تولید و توسعه نرم‌افزار	
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۲۸	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-5.doc

پیوست (۵) واژه‌نامه

این پیوست، واژه‌نامه گزارش نهایی پروژه «تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم‌افزار» را در بردارد. در این واژه‌نامه، فهرست واژه‌های تخصصی که از آنها در این گزارش استفاده شده است، به همراه برابر انگلیسی آنها ارائه شده است.

در استفاده از این واژه‌نامه باید به این نکته‌ها توجه داشت:

۱. تنها واژه‌های تخصصی کلیدی در این واژه‌نامه درج شده‌اند.
۲. برای برخی از واژه‌هایی که ممکن است به معانی مختلفی تعبیر شوند، تعریف مختصری نیز ذکر شده است.
۳. واژه‌ها تنها به معنای موردنظر در این گزارش تشریح شده‌اند.

الف

الگوبرداری benchmarking
ارزیابی evaluation

ب

بسته نرم‌افزاری (software) package
بهره‌برداری operation

ت

تامین‌کننده supplier
منظور همه اشخاص حقیقی و حقوقی هستند که محصولات و خدمات نرم‌افزاری را به‌قصد مبادله (فروش) تولید یا تامین می‌کنند. تولیدکنندگان نرم‌افزار، مشاوران، توزیع‌کنندگان/ فروشندگان و ارائه‌دهندگان خدمات نرم‌افزاری، در این دسته جای می‌گیرند.

تامین‌کننده مالی financier
فرد حقیقی یا حقوقی که تامین مالی همه یا بخشی از یک فرآیند تولید نرم‌افزار را، که خود به‌عنوان مصرف‌کننده آن مطرح نیست، به‌منظور بازگشت سرمایه و کسب سود یا با اهداف دیگر، تقبل می‌کند، تامین‌کننده مالی نام دارد. بانکها و مؤسسات اعتباری، سرمایه‌گذاران حقیقی یا حقوقی که در شرکتها و پروژه‌های نرم‌افزاری مشارکت می‌کنند، نهادهای دولتی داخلی یا بین‌المللی همگی در زمره تامین‌کنندگان مالی هستند.

تامین منابع مالی financing

صفحه 175 از 178	پروژه تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم‌افزار	
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۲۸	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-5.doc

منظور از تامین منابع مالی، تدارک پول و اعتبارات مالی به منظور تولید کالا یا خدمات می‌باشد. این واژه، هرگاه که منظور از آن اعطای پول یا تعهد اعتبار از سوی تامین‌کننده منابع مالی بوده است، به «تامین مالی» برگردانده شده است. سرمایه‌گذاری مستقیم در یک شرکت یا پروژه نرم‌افزاری توسط شرکا (سرمایه‌گذاران)، دریافت وام و تسهیلات اعتباری از بانک‌ها و موسسات مالی، دریافت بودجه از خزانه عمومی کشور، دریافت کمک بلاعوض از دولت یا نهادهای بین‌المللی، اشکال مختلف تامین مالی به‌شمار می‌روند.

تدوین معیارها standardization

تشخیص صلاحیت qualification

تنظیم بازار market regulation

توسعه development

در این گزارش منظور از «توسعه نظام» تکمیل تدریجی اجزا و عناصر نظام مهندسی نرم افزار در طول زمان، و منظور از «توسعه نرم‌افزار» مجموعه فرآیندهایی است که برای تولید نرم‌افزار اجرا می‌شود.

تولید development

ح

حقوق مالکیت معنوی intellectual property rights

مجموعه‌ای از امتیازاتی است که قانونگذار و رویه قضایی برای صاحب‌اثر در رابطه با آفریده بدیع ادبی، ذوقی یا هنری می‌شناسد.¹ در این گزارش همه‌جا منظور از حقوق مالکیت معنوی، حقوق ناشی از فعالیت‌های مرتبط با فرآیندهای مهندسی نرم‌افزار بوده است.

خ

خدمت service

ز

زیست‌چرخ lifecycle

د

دانش فنی know-how

دانش فنی به معنای مجموعه‌ای از اطلاعات صنعتی مفید، محرمانه، ابداعی و باارزش است که به‌همراه منضمت فنی و سایر اطلاعات و مهارت‌ها از نظر قانونی در انحصار امتیازدهنده است و وی حق انتقال آن را دارد.²

¹ محمدنقی مهدوی، فرهنگ توصیفی تکنولوژی، انتشارات چاپار، ۱۳۸۰، ص ۱۳۶

² محمدنقی مهدوی، فرهنگ توصیفی تکنولوژی، انتشارات چاپار، ۱۳۸۰، ص ۱۴۴

صفحه 176 از 178	پروژه تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم افزار	
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۲۸	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-5.doc

داوری judgment

قضاوت در مورد اختلاف بین طرفین مبادله در یک معامله نرم افزاری یا تخلف یکی از ذینفعان صنعت نرم افزار از قوانین و مقررات مرتبط با این صنعت، داوری محسوب می شود. در این گزارش، داوری به معنی اعم از رسیدگی قضایی (jurisdiction) و حکمیت (arbitration) به کار رفته است.³

ذ

ذینفع stakeholder

منظور از یک ذینفع صنعت نرم افزار، هر شخصیت حقیقی یا حقوقی است که در انجام فرآیندهای این صنعت مؤثر است یا از این فرآیندها تأثیر می پذیرد.

ش

شناسایی identification

ص

صدور گواهی certification

صنعت نرم افزار software industry

ط

طرح جامع master plan

ف

فراروش methodology

فرآیند process

فناوری پیشرفته Hi-Tech

ق

قانون law / legislation

در این گزارش هر گونه مقررات و ضوابط رسمی که از سوی نهادهای قانونگذاری برای همه یا بخشی از ذینفعان صنعت نرم افزار لازم الاجرا تشخیص داده می شود، به عنوان قانون محسوب شده

³ داوری نامه-۱، گزارش ویژه مقالات همایش داوری تجاری در حیطه ملی و بین المللی، مرکز داوری اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران، ۱۳۸۳

صفحه 177 از 178	پروژه تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم افزار	
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۲۸	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-5.doc

است. قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی، آئین نامه ها و مصوبات هیات دولت و دستگاههای دولتی و سایر مقررات رسمی کشور، قانون محسوب شده اند.

legislator قانونگذار

هر سازمان یا نهاد عمومی که به موجب قانون، عهده دار تنظیم یا تصویب بخشی از قوانین و مقررات حاکم بر فرآیندهای صنعت نرم افزار است، قانونگذار محسوب می شود. در کشور ما مجلس شورای اسلامی، هیات دولت، شورای عالی انفورماتیک کشور، شورای عالی اطلاع رسانی، شورای عالی فناوری اطلاعات، و سایر مراجع قانونگذاری در این مقوله جای می گیرند.

ک

client کارفرما

business کسب و کار

capacity control کنترل ظرفیت

م

intellectual property مالکیت معنوی (فکری)

exchange مبادله

methodology متدولوژی

licensing مجوزدهی

product محصول

jurisdiction / jurisdiction dispute / arbitration مرجع داوری

هر شخص حقیقی یا حقوقی که به موجب قانون یا با توافق طرفین یک مبادله در جریان فرآیندهای صنعت نرم افزار، عهده دار قضاوت در مورد اختلاف بین طرفین مبادله یا تخلف یکی از طرفین می شود، مرجع داوری محسوب می شود. محاکم قضایی جمهوری اسلامی ایران، شورای عالی انفورماتیک و شورای انتظامی سازمان نظام صنفی رایانه ای، نمونه هایی از مراجع داوری هستند. در این گزارش، داوری به معنی اعم از رسیدگی قضایی (jurisdiction) و حکمیت (arbitration) به کار رفته است.

cosultant مشاور

consumption مصرف

consumer مصرف کننده

منظور از مصرف کننده، هر شخص حقیقی یا حقوقی است که یک محصول یا خدمت نرم افزاری را برای مصرف نهایی (ونه فروش مجدد) از تامین کننده خریداری می کند. همه افراد استفاده کننده، سازمان های دولتی (به عنوان مصرف کننده نرم افزار - کارفرما یا مشتری)، سازمان ها و بنگاه های اقتصادی خصوصی در زمره مصرف کنندگان نرم افزار قرار می گیرند.

standard معیار

صفحه 178 از ۱۷۸	پروژه تدوین طرح جامع نظام مهندسی و استانداردهای تولید و توسعه نرم افزار	
تاریخ تهیه: ۱۳۸۵/۵/۲۸	گزارش نهایی	NMTN3.Appx-5.doc

Professional Engineering (PE)..... مهندس حرفه‌ای
software engineering..... مهندسی نرم افزار
کاربرد روش نظام مند، علمی و کمیت پذیر در توسعه، استقرار و نگهداری نرم افزار، یعنی استفاده از مهندسی در نرم افزار

ن

system نظام
role نقش
work force نیروی کار
کارکنان و کلیه اشخاص حقیقی که نیروی کار خود را در جریان فرآیندهای تولید، مبادله و مصرف محصولات و خدمات نرم افزاری، در اختیار تامین کنندگان و مصرف کنندگان قرار می دهند، نیروی کار محسوب می شوند.
legislator نهاد قانونگذار
هر سازمان یا نهاد عمومی که به موجب قانون، عهده دار تنظیم یا تصویب بخشی از قوانین و مقررات حاکم بر فرآیندهای صنعت نرم افزار است، قانونگذار محسوب می شود. در کشور ما مجلس شورای اسلامی، هیات دولت، شورای عالی انفورماتیک کشور، شورای عالی اطلاع رسانی، شورای عالی فناوری اطلاعات، و سایر مراجع قانونگذاری در این مقوله جای می گیرند.
Need نیاز